

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Nyilvánosságra került a jelen század legjelentősebb világpolitikai dokumentuma

Súlyos vajudások között létesül az új zsidó állam

A lord Peel elnökletével megalakult királyi bizottság közzétette a világszerte nagy feltűnést keltett jelentését. — A világ minden részében üldözött zsidóság legnagyobb problémája és reménye. — Jeruzsálemet elakarják venni a zsidó államtól. — Az Egyesült Államok támogatják a zsidó aspirációkat. — Az angol sajtó állásfoglalása.

Kétezer év óta a gyásznak napjai ezek a nyári napok. A legmélyebb és legigazabb zsidógyásznak napjai, mert hiszen elpusztult zsidó államunk és szerteszóródtunk az egész világban. Most, hogy a történelmi sorsfordulat által újra reményünk lehet, hogy visszkapjuk önálló állami létünket kétezeréves exilium után, vajjon van-e okunk arra, hogy örömjongásba törjünk ki? Nem beszélünk azokról, akik csak a messiási gondolat alapján képzelik el az igazi jeruzsálemi megváltást. Ezuttal csak magunkról leszen szó, akik mindenkor szerettük a cioni megoldás modernebb változatát. Vajjon nekünk nem-e gyászt jelent a királyi bizottság jelentése, amelyet most adott ki az angol kormány? Van talán örömjongásra okunk? Kétségtelen tény, hogy ennek a tervek alapján visszkapjuk önálló állami létünket, de egy nagyon kicsiny területen, ahova nem juthatnak el még felerészben sem azok a zsidó testvéreink, akiknek lába alatt ég a talaj, mert kiüldözik őket, mert kinézik őket a világ számos antiszemizmussal telített országából. Ab hó kilencedikét tartjuk, gyászoljuk, földreülbe, csapzottan és bágyadtan a mi nagy gyásznak emlékét. Elpusztult egykor a mi szentélyünk, elpusztult Jeruzsálemünk. És most vajjon változhat-e át gyásznak örömjongássá? Ilyen lehet a zsidó megváltás? Nem hinnénk, hogy ősi Jeruzsálemünk nélkül, amelyben az angol lesz az ur, boldog lehet Izrael. Mert nekünk ez a hely nem „egy város”, hanem legszentebb emlékhelyünk, amely kisugározza mindazt az erőt, amely lehetővé teszi, hogy harcoljunk lelki és szellemi habitusunkért, a galuti országokban éppen úgy, mint a megszentelt földön. Kétezer év minden fájdalma belesűrösödi: Ab havának napjaiba. És mily jellemző a mi sorsunkra, hogy az új zsidó állam megalakulásának lehetőségét bejelentő napon nem voltak örömjongások és nem volt nagy hallelujá sehoh a világon. Mélyen szorongó érzéssel telítődött meg 16 millió zsidó lelke. Vajjon jó lesz-e így? Vajjon ezért inádkozott sok-sok generáció, hogy ez legyen a „megvalósult álom”? Mi hiszünk és bizunk abban, hogy nem egy londoni miniszteriumban és nem angol és arab mérnökök fogják meghuzni az új Palesztina határait. Lehetséges, hogy az égi Gondviselés ezt is egy utszakasznak szánta a mi megváltásunk felé. Ha így van, akkor bele kell nyugodjunk, hogy egy talpalattnyi földet kapunk. Nem többet, mint egy kis zugot, ahol milliónyi testvérünk egy kis hányada — reméljük — hogy nyugodtan hajtja majd álomra szemét. Mi úgy hisszük, hogy nincs

okunk csüggedésre és még kevésbé gyászra. De örömjongásra sem. Ezekben a „gyászhetekben” várjunk inkább és bizunk abban, hogy eljön még a mi örömjongásunk napja is, amikor maradéktalanul örövendhetünk majd az új zsidóállam létesülésének. Addig pedig várjunk és bizunk abban, ami már évezredek minden reményét koncentráltá őseinkben és bennünk is, hogy fel fog épülni Cion és a Jordán mindkét partját egy boldog zsidó nép fogja lakni...

A HÁROM RÉSZRE SZAKITOTT SZENTFÖLD

Nyilvánosságra került a királyi bizottság jelentése. Julius 8-án történt a nagy esemény, amelyet a világ lapjai, meg számos ország rádiója is bejelentett. A négyszáz oldalas jelentés csupán főbb vonásokban ismeretes eddig a nagyközönség előtt és főleg a jövőben Palesztina-terveket illetően áll már tisztán a jelentés intenciója. Három részre oszlana Palesztina: egy zsidó és egy arab részre, de az angolok sem mondanak le bizonyos stratégiai pontokról és a szent helyek őrzéséről.

Nagyon hosszú az út addig, amíg ebből valóság lesz. Egyelőre nem akarja elfogadni sem a zsidóság, sem az arabok. A Jewish Agency for Palestine genfi képviselete nyilatkozatot tett közé a királyi bizottság jelentésével kapcsolatban. A nyilatkozat nem foglalkozik a dolog lényegével, ellenben kijelenti, hogy Angliát nem jogosítja fel a mandátum arra, hogy döntsön Palesztina sorsa felett. A Jewish Agency a palesztinai közigazgatást teszi felelőssé az országban uralkodó anarchikus állapotokért. Tiltakozik a bevándorlás korlátozása ellen, ami ellenléttben áll az 1922-es Fehérkönyvben leszögezett elvekkel.

Míg a zsidóság tiltakozik, addig az angolok tovább folytatják megkezdett terveik végrehajtását. Alliance szerződésekkel akarják biztosítani az új országok életlehetőségeit. Egyrésztől Emir Abdullah-val, meg a palesztinai arabokkal, másrészt a zsidóság képviseelőivel akarják megkötni a szerződéseket.

A cionista executive is nyilatkozott már, amelyben többek között azt mondja, hogy egy hónapon belül összeül a cionista világkongresszus, hogy ez ügyben határozzon.

Az kétségtelen, hogy a palesztinai közigazgatás rosszul funkcionált. Azok, akik eddig komolyan foglalkoztak a problémával, megdöbbenette a nemtörődömség, ahogy eddig az ügyeket a helyi kormányhatóságok kezelték. Az is bizonyos, hogy ezek a felosztási tervek nem hozhatók összhangba az 1922-es man-

dátummal. Megdöbbenő az is, hogy a jelentés nem az ország fellevedőképessége szerint itéli meg a helyzetet, hanem aszerint, hogy politikailag milyen a konstelláció.

Az ajánlatok és az angol tervek akkor láttak napvilágot, amikor zsidó milliók lelkében úgy él Palesztina, mint a zsidókérdés részbeni megoldásának egyetlen reménye.

MAGUNKRA HAGYATVA — SZEMBESZÁLLHATUNK-E AZ EGÉSZ VILÁGGAL?

'Aminthogy a zsidóság multja, sorsa, jelenje nem mérhető össze egyetlen más földi néppel, úgy jövője szempontjából is olyan sajtós körülményekkel kell számoljon, amire semmiféle eddig ismert normát nem lehet felállítani.

Tizenhatmillió zsidó nagyrésze nem azért akarja Palesztinát, mert romantikus államalkotó céljai vannak, vagy talán mert a nacionalizmus örülete őket is elkapta volna. Nem! A zsidó nép rétegei egészen reális életfelfogást vallanak. A zsidó tőkés nem azért akar Palesztinába menni, mert ott olcsóbb munkakerővel vagy gazdasági konjunktúra révén több profitra tehet szert. A zsidó proletár sem kerget délibábot és úgy vélné, hogy a szociális igazságok nagyszerű kísérleti telepe lehetne a kis ország. De még a zsidó nép ugynevezett álomlátó romantikusai sem mennek fantomok után. Mindezek helyett reálisan azt érzik a Rajnától keletre, egészen a Volgáig: nem szívesen látott óslakó-pendégei vagyunk az öreg földrésznek. Németország kinéz, bár aránylag kevesen vagyunk ott. Lengyelország azt hirdeti, hogy sokan vagyunk. Meg más kelet európai országok is folyton nehézményezik jelenlétünket. Tehát akkor menni kell és ha igen — hova? Megmondtuk. Oda, ahova történelmi tradíciók, a modern Népszövetség, érzelmünk és értelmünk vonz bennünket. Már meg is van az alap. Ha épülő házhoz hasonlítjuk, akkor mondhatnánk, hogy tul vagyunk az alapok lerakásánál. Már huznánk a falakat. Már úgy érezzük, hogy 2-3 évtized múlva bokréta-ünnepet is tarthatnánk. Nagyjából tető alá hoznánk azt, amire vállalkoztunk, sok vérrel, sok könnyel és nagyon sok pénzzel.

S amikor már ott állunk a lerakott fundamentummal, akkor szomszédok intrikái alapján kezdik vitatni, hogy a „telek” a mienk-e? És ha igen, úgy olyan suta formát akarnak adni, hogy — többet ne mondjunk — Jeruzsálemet el akarják vitatni tőlünk. Egy országot építsünk, amelynek természetes fővárosába nem költözhetnek majd szabadon a zsidók. Csak az angolok engedélye alapján. Mintha

azt mondanánk, hogy a brit szigetekre minden angol mehet, de Londonba nem.

Hatalmas teher nyugszik a mai zsidó generáció minden egyes tagján. Lehet, hogy zsidó sorsunk most évszázadokra előre eldöntődik.

Gigászi feladatok és még nagyobb felelősség nyugszik a zürichi vilákkongresszuson. Mert nem mondhat kategórikus nem-et és nem mondhat igent sem. Könnyű azoknak, akik nem gondolkodnak, csak érzelmeikre hallgatnak: szembeszállni a mohamedán százmilliókkal. De kérdjük — mivel? Van talán sok barátunk? Van talán sok tankunk és gépfegyverünk? Van talán olyan erőnk, amelytől megtorpannak? Nem erővel, nem karddal, csupán a szellem erejével? De viszont elég-e ez most?

Vagy talán nyugodjunk szó nélkül bele? Mint az éhesek, akiknek koncot dobna? Mindegy, hogy mit, csak falni lehessen. Még ha egy megcibált koca is az, egy fejnélküli kiscsi test, de legyen egy kis zsidó otthon.

SORSDÖNTŐ PILLANATOK

E pillanatban úgy véljük, még a zsidó világ vezető korifeusai sem tudják biztosan, mit kell cselekedni. Más népnél ha ilyen sorsdöntő pillanatok vannak, akkor felhallatszik a legpárnázottabb szobákba is a közvélemény hangja. Mit írnak az újságok, mit mond a nép, mit az intellektuelek. Nálunk zsidóknál ez is másképpen van. Nekünk több idő kell ehhez. Mert tudni kell, hogy mit érez a varsói gettó, mint ír diplomatikusan a német-zsidó sajtó, mi a vélemény a Fokföldön és mit harsog a newyorki zsidó kísember? Ehhez idő kell, amíg megérjük, de mert a rohanás századát éljük, úgy véljük, hogy néhány hét múlva, amikor a zürichi tanácskozás megkezdődik, kialakul majd a zsidó közvélemény, amely el kell döntse: elfogadjuk-e az angol kormány „ajándékát” vagy nem!

Súlyos, kínos feladat ennek eldöntése, de mit kapunk mi zsidók könnyen a sorstól? Hogyan kaphatjuk mi a legnagyobb földi jót, egy nyugodt és biztos otthont egykönnyen, holott már kétezer éve áhitjuk ezt.

Nagy történelmi napok ezek, vajudnak az idők és mi a régi zsidó optimizmussal kell higgyük-hirdessük, valljuk, hogy a zsidó élni-akarási nem fog cserben hagyni bennünket és milliányi nehézség árán is megvalósul az integer zsidó ország és az épülőfélben levő „ház” bokrétaünnepét még a mi életünkben megérjük.

MIT JELENT A REUTER-ÜGYNÖKSÉG A PEEL-BIZOTTSÁG MUNKÁJÁRÓL

„Nem lehet arról szó, hogy az arab és zsidó kultúrák között fúzió jöjjön létre, vagy talán asszimiláció. Az a szakadék, amely eddig is fennállott a két faj között, ha a helyzet továbbra is így marad, még jobban kimélyülhet. A királyi bizottság jelentésében olyan megoldást ajánl, amely lehetővé tenné, hogy az ügy békésen és végleg likvidáltassék.

A három részre osztott ország egyik része az arab rész lenne, amelyet Transzjordániával kötnének össze. A második a zsidó rész, a harmadik: ahol a brit impérium maradna meg. Ez a rész egy Nazarethben székelő kormányzat hatáskörébe tartoznék. Ez vigyázna a szent helyekre, amelyek ugy a zsidó, mint az arab részeken maradnának.” Ezek után részletesen ismerteti a térkép alapján az új alakulatok határait.

A ZSIDÓK ITT IS „TÜRELMI ADÓT” KELL FIZESSENEK?

A zsidó államnak egy később megállapított időszakra bizonyos állandó jellegű szubvenciót kell fizessen, míg a brit parlament két millió font kölcsönt ad az arab államnak. Ajánl még a királyi bizottság földcserét, lakosság-cserét és sok más, amiről részletesen kell még megemlékeznünk. Legsomorubb az, hogy amikor egy esetleges államalakulás minden költségét vállalni kell a zsidóságnak, ugyanakkor a szomszédos tehetetlen és szegény arab államot is el kellene lássa pénzzel. Akárcsak a középkorban, ahol egyénekenként fizettek fejedőt a földesurak vagy királynak, most pedig az egész zsidó nép fizessen, amiért kap egy félig nyomorék országocskát. Ezért is fizetni kell — türelmi adót.

AZ ANGOL KORMÁNY KIFOGASAI

Az angol kormány kijelenti, hogy a Népszövetségétől kapott mandátum értelmében minden szükséges intézkedést meg fog tenni, hogy kötelezettségeinek eleget tegyen és hogy a felosztási terv sikeres legyen, amelyhez bizton reméli, hogy az érdekeltek hozzájárulását megszerzi majd. Hangsúlyozza a jelentés, hogy képtelenség a jelenlegi ellentétek között áthidaló megoldást találni és mert örködni akar a rend és nyugalom felett, előre megszabja, hogy 1937 augusztus és 1938 március között 8000 zsidónál több nem vándorolhat be az országba. Ez az utolsó passzus azt jelenti, hogy miután már „önálló”-nak deklarálják a zsidók kis országát, az angolok még mindig bele akarnak szólni a bevándorlás kérdésébe és talán mindenkor a brit oroszlan jóakarataért kell majd könyörögni.

HOGYAN FOGADTA AZ ANGOL SAJTÓ A JELENTÉST?

Alighogy a jelentés napvilágot látott, az angol sajtó részletesen foglalkozott azzal. Általánosságban helyesnek és elfogadhatónak tartják a tervet.

A „Times” vezércikkében azt írja: „A Peel jelentés ennek a századnak egyik legjelentősebb dokumentuma. Bár mindkét fél tiltakozással fogadja, mégis a lehető legjobb megoldás úgy a zsidók, mint az arabok, valamint a brit adófizetők szempontjából is. Eddig az angol impérium akármennyire is erőltette a békés megoldást, mindenkor a zsidók bizalmatlanságával és az arabok gunyjával találkozott. Ennek vége kell szakadjon.”

A „Daily Telegraph” arra mutat rá, hogy a tervezet prof. Copland készítette el, akitől az eszme is származik. A lap vezércikke azt írja, hogy nem is lehet ideálisabb megoldást találni. Az bizonyos, — írja a lap, — hogy egy másfélmillió országot három részre osztani nem volna lehetséges és helyes, ha nem ismernénk a súlyos ellentéteket, amelyek a zsidók és arabok között fennállnak.

A konzervatív „Morning Post” azt írja, hogy súlyos anyagi kötelezettségekkel fog járni ez a terv az angol adófizetők zsebére, de ebből is látni fogják az arabok és zsidók, hogy az angolok ebben a kérdésben teljesen önzetlenül jártak el.

A liberális „News Chronicle” kijelenti, hogy a bizottság bátor és államférfiai kvalitásokkal rendelkező munkát végzett. A brit kormány is helyesen járt el, amikor elfogadta a tervet. A nyugalom és béke tervezete ez, azért kell elfogadni.

A munkáspárti „Daily Herald” azt írja, hogy bár erősen támadják minden oldalról, mégis, milyen jobb megoldást tudnának találni a szembenálló felek?

Egyetlen lap, a Rothermere lapja, a „Daily Express”, amely azt írja, hogy nem kell az egész terv, mert a legjobb, ha Anglia leveszi kezét az egész ügyről. Legjobb lenne, ha az araboknak adná ezt a területet Anglia, mert mindég az övék volt. (Rothermere antiszemizmusa ebből a felfogásból is kitetszik!)

Az „Evening Standard” szerint a zsidó vezetők főleg a szubvenció és a déli rész elszakítása ellen vannak. A főköormányzó előtt is rámutattak arra, hogy a Negev-területért harcolni fognak, mert ott vannak területi lehetőségek, ahol kolonizálni lehet. Legalább is autonómiát követelnek a jeruzsálemi zsidóknak, amelyet a jaffai arabok kapnak. Végül halálközvetítést több részen.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK KÖZVETÍTŐ SZEREPE

Genfi jelentések szerint az angol kormány át nyújtotta a Népszövetség főtákarának a királyi bizottság Palesztináról szóló jelentését és jegyzékét intézett a Népszövetséghez, amelyben azt kéri az állandó mandátumbizottságtól, hogy a július 30-án kezdődő legközelebbi ülésükön vizsgálja meg a királyi bizottság jelentését, hogy a szeptember 10-én kezdődő rendes ülésükön már a mandátumbizottság szakvéleménye alapján vehesse tárgyalás alá Palesztina jövőjét. Avenol népszövetségi főtákar nyomban érintkezésbe lépett a tanács tagjaival előzetes megbeszélés érdekében.

Washingtonból érkezett jelentések szerint, az amerikai külügyminisztérium megkezdte a királyi bizottság jelentésének tanulmányozását. Cordell Hull külügyi államtitkár kijelentette a sajtónak, hogy számos táviratot kapott zsidó szervezetek ré-

széről, amelyek ellene vannak a felosztási tervnek. Az Egyesült Államok kormánya felvette az érintkezést ebben a kérdésben az angol kormánnyal és azon fáradozik, hogy közvetítsen ebben a kérdésben az érdekelt felek között. Az amerikai parlamentben és szenátusban rövidesen megvitatják a kérdést, amelyet zsidó képviselők és szenátorok fognak felvetni.

JERUZSALEM, A NEGEV, RUTTENBERG-MÜVEK ÉS HOLTTEMBER NÉLKÜL — NINCS ZSIDÓ ÁLLAM

A „Davar” héber napilap, a palesztinai munkásság hivatalos lapja kijelenti, hogy egy zsidó állam Jeruzsálem, Negev, a Ruttenberg-művek és a Holttenger nélkül: cionizmus Cion nélkül és zsidó állam, zsidók nélkül, nem létezik. Nem fogunk ebbe sohasem beleegyezni — írja a lap — és most is azt valljuk, hogy a mandátum végrehajtható és a béke forrásává tehető. Végül rámutatnak arra, hogy a királyi bizottság jelentésének van egy pontja, amely azt mondja: hogy az arabok ezennel egyenrangú félként fognak tudni együttműködni a többi államok arabjaival. Mióta kötelesege a mandatarus hatalomnak az arab egységesítés? — kérdi végül a munkásság lapja.

A „Haboker” azt írja, hogy ezzel a Balfour-deklarációt semmisítik meg. Nagy engedmény ez az arab terroristáknak és úgy látszik, hogy jutalmat kapnak azok, akik forronganak. A zsidóság hozzájárulása nélkül nem lehetséges a felosztás. Jeruzsálemet, a zsidóság szívet nem fogjuk feláldozni.

A „Haarez” kijelenti, hogy ez a felosztás nem oldja meg a zsidó milliók kérdését. Az országot meg kell menteni a sebész késtől, amely megölésse fenyegeti azt.

MI A WEIZMAN ÁLLASPONTJA?

Eddig Weizman nem nyilatkozott. A Prager Tageblatt írja, hogy a cionista közvélemény egyöntetűen a javaslat ellen van és Chaim Weizman, a szervezet elnöke is elutasító álláspontra helyezkedett.

MIT IR A MATIN?

A cionista állam, mely angol fennhatóság alatt alakulna meg, érdekeinel, helyzeténél fogva természetes szövetségese volna Libanon államának, amely francia érdekszférához tartozik. Ha a zsidó állam gazdaságilag életképes és katonailag erős lesz, fontos tényezője lehet a stabilitásnak a Közelkeleten. Ha azonban állandó nyugtalanságok fészke lesz, akkor tartós veszedelmet jelent Franciaországra is és ezért ugyanolyan mértékben érdekelt Franciaország, mint Anglia.

MIT MOND STEPHEN WISE FŐRABBI?

Dr Stephen Wise, az amerikai cionisták elnöke nyilatkozott a sajtónak és a következőket mondta:

Becsaptak bennünket. Mi biztunk Angliában és most ilyen árat kaptunk a bizalomért. Egy vagon papír sem fogja a kormány határozatát törőnné tenni. Ez a terv hallatlan kitérés a mandátum elől, amelynek megvalósítása sohasem hiúsult meg, mert sohasem kísérelték meg annak teljes végrehajtását. Lord Balfour hiányzik ma Angliában.

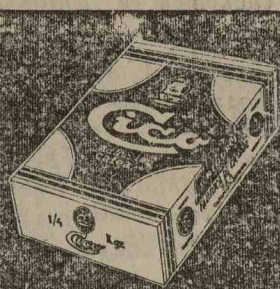
Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. restaurant
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

— TÁBORT RENDEZ A MIZRACHI IFJUSÁG BRATCAN. A Mizrachi ifjuság igen szép helyet választott ki Bratcan az idej tábor megrendezésére, amely 1957 augusztus hó 1-től augusztus hó 22-ig fog tartani. Az ifjusági vezetőség eljárt az illetékes helyeken és 75% vasúti kedvezményt ért el mindazoknak, akik a táborban részt vesznek. Azok, akik a táborban akarnak lenni és a 75% kedvezményben is részesülni óhajtanak, f. évi július hó 19-ig jelentsek be a központi irodánál, amelyek címe: Brith Hanoar Hamizrachi, Oradea, piata Mihai Viteazul 11-a. A tábor részvételi díja három hétre 200 lei. Vendégeket is szívesen lát a tábori rendezőség.

Kerjen mindenütt
C I C C O
a legjobb KAVEPOTLEK-OT

Ujra egy „nemzetközi” eset, ahol a németek orrot kaptak

Filmkongresszus lesz Párisban. Ezuttal ennek a filmösszejövételnek már egy kis pikáns mellékszövegje is támadt. A nemzetközi filmkamara, amelynek központja Berlinben van, hióta össze ezt a gyűlést. Többek között meghívták a hollandiai filmproducereket is. Kérték, hogy vegyenek részt a párisi kongresszuson. De a hollandi szövetség visszautasította a meghívást. Nem fognak résztvenni. És ennek a távolmaradásnak okát nem burkolták holmi „technikai nehézségek”-be, „nincsen elég idő az előkészületekre” stb., mert a hollandok őszinte emberek.

Ugy tettek, mint nemrégén számos külföldi egyetem, amikor a heidelbergi ünnepekre meghívták őket. Visszautasították azt azzal az indokkal, hogy nem mennek olyan országba, ahol tudósokat faji okok miatt elkergetnek helyeikről. Így tett a hollandi filmszövetség is. Nyíltan megírta, hogy: „Az a tény, hogy a filmkamara székhelye olyan országban van, ahol a filmipar nem szabad és emberek művészi képességeiket nem fejleszthetik ki faji okok miatt, súlyos akadályát képezi a nemzetközi összeműködésnek”.

Jeruzsálem pusztulása

A templom Ab hó 9-én gyulladt ki és 10-én már csak csupasz falai maradtak.

Amikor javában lángolt, a papok a kulcsokat az ég felé dobták s így kiáltottak fel:

— Visszaadjuk a kulcsokat Néked, ott fenn, a magas Égben, minthogy megbizhatatlanoknak bizonyultunk Házad őrzésében.

Ekkor egy kéz nyult ki a felhők közül s átvette a kulcsokat.

A papok a lángok közé vetették magukat. Nem akarták túlélni a templom pusztulását.

Jeruzsálem elfoglalásával s a templom pusztulásával a zsidóság történelmének egy fontos szakasza lezárult. A zsidó nemzet azonban ennek nem ébredt tudatára. Benn az országban általános volt a gyász.

A farizensek szájai tettek fogadalmat arra, hogy többé soha sem esznek húst s nem isznak bort.

Ezeket R. M. Józsva felkereste s megkérdezte tőlük:

— Fiaim, miért tartózkodtok a bor s a hús élvezetétől?

— Együnk-e húst, amelyből nem kerülhet az oltárra áldozat, igyunk-e bort, amelyből nem áldozhatunk az Egék Urának? — felelték.

— Ha ez a tartózkodástok magyarázata, úgy tartózkodnotok kellene a kenyér, a gyümölcsé-

Szebben, elegánsabban nem tudta volna tanujelét adni a holland szövetség utálatának a német gleichschaltung-gal szemben. Itt nincs rémhir propagandáról szó, mert ezt nem zsidók csinálták, hanem fajtiszta árjarokon hollandusok. Igen, ők szépen viselkednek, nem úgy, mint számos más országbeli filmes, akik a szent, befagyott márka és egyéb földi „javak” érdekében veszik-adják az izetlen német filmeket, amelyek egykori művészi értékeiket még tizedrészben sem közelítik meg. A hollandok derék emberek s ha nem is változtat lényegesen a tényeken, annyiban vigasz, hogy azt jelenti, mégis vannak — emberek...

Világnézet és üzlet

Nem új megállapítás, amikor azt mondjuk, hogy a németországi zsidóellenes hangulat és propaganda nem korlátozódik a birodalom határain belülre, hanem mindenütt igyekeznek érvényesíteni akarataikat, ahova befolyásuk él. Így többek között világszerte zsidó ügynökökkel dolgoztak a német cégek. Mi volt ennek az oka? Nagyon egyszerű. Mert a zsidó képviselők gyorsabban megtalálták nexusaikat a komerciális világgal. De mert mindenre kiterjed Hitlerék figyelme, úgy lassankint leépítették a külföldön lévő zsidó képviselőket, akik helyébe fájárja ügynökök kerültek. Így volt ez Litvániában is. A zsidókat kirúgták és megkezdték a munkát a litvániai árják. Igen ám, de a litván kereskedő önértetesebb, mint — mondjuk — a transylvániai. Óhosszá hiába kopogtatott be az árja ügynök, aki elvette egy zsidó kenyereit. Mit vettek észre az árja cégek a birodalom határain belül? Azt, hogy dacára az igen kedvező német-litván gazdasági szerződésnek,

mégis összezsugorodik a forgalom. Annyira, hogy gondolkozni kezdtek. Elvőgre első a haza és utána jön a magánérdek. Így tanítják a nemzeti szocialisták. De vajjon nem-e a német összesség érdeke az, hogy Litvánia német cikkeket vegyen? Félretették tehát a német nagy cégek Votant és újra felvették a zsidó ügynököket. Felvették őket, hogy viszont ők vegyék fel a kereskedelmi kapcsolatokat a litván zsidó kereskedőkkel. Egy kicsit skartba tették Votant, mert elvőgre jobb egy üzlet zsidóval, ha megy, mint csupa szőke germán óriással — éhenhalni. Csak az a kérdés, hogy a litván zsidókereskedő ilyen „ügynök osztálya” csomagolva beveszi-e vajjon a német áfiumot?...

Horst Wessel plágiumpere

Épületes pereskedés folyik a Harmadik Birodalom bírósága előtt. Két zeneműkiadó társaság veszekszik a németek legújabb nemzeti himnusz, a Horst Wessel dal kiadási joga felett. Az egyik kiadó azt állítja, hogy a mű egyedüli kiadási joga őt illeti, mivel a Horst Wessel örökösök neki adták át a kiadási jogot. A másik kiadó sokkal furcsább érveket sorakoztat fel: ennél a kérdésnél nem is lehetnek jogok, mivel az egész dal: plágium.

És a bíróság ítelt is. Kijelentették, hogy a költő és komponista úgy a zenei, mint a szövegrészt egyszerűen — lopta. A himnusz a következő dalokból „lopódott” össze: „Fischer und sein Liebchen” és a „Seefahrt in Afrika”, valamint a „Mann, der in seine Heimat reisen wollte”. A himnusz hamisítás egészen közönséges plágium, amelyet most bizonyos célza-

lék s a víz élvezetétől is, mert azokból is kell áldozatot bemutatni — mondotta R. Józsva. — Én azonban azt hiszem: nem kívánja ezt tőlünk az Ur. Gyászoljatok, hiszen nem-gyászolni lehetetlen, de ne terheljétek a községet olyan áldozatokkal, amelyre a többség képtelen.

Rabbi Jochánán ben Zakkaj, a synhedrion elnöke, még súlyosabb nyilatkozatot tett:

— Ha elpusztult is a templom — mondotta — mutathattok be áldozatokat, amelyek kegyes fogadatra találjanak az Ur színe előtt: Cselekedjétek jót!

...Az ország a pusztulás s a züllés útjára került. A nagy R. Eliézer tanította:

— A bölcsek egyenrangúakká lettek az irástudókkal, az irástudók a néptanítókkal, a néptanítók a köznéppel s a köznép színvonala végtelemül lesüllyedt. Senki sem tanul, senki sem kérdez. Csak az Uristen vigyáz reánk s óv meg a pusztulástól.

Rabbi Józsva beszélt:

— Amióta a templom elpusztult, nincs napátok nélkül, a harmat nem válik áldássá s a gyümölcsnek nincs ize többé.

A zsidóság ellenségei azt a következtetést fűzték a város s a templom pusztulásához, hogy ezzel a zsidóság hivatása betelt.

Izrael nagyjai mindenben küzdöttek ez ellen a felfogás ellen.

Íme egy kis történet erről:

Egy pogány megkérdezte Rabbi Józsvát: Jeremiásban meg vagyon írva, hogy a papok s a levíták áldozatainak bemutatása soha nem fog megszűnni. Hogyan értsük ezt, Rabbi? Hiszen most lehetetlen áldozatot bemutatása?

— Nem lehetetlen, — felelt a böles. — És Jeremiás szavai ma is teljes mértékben érvényben vannak. Meg vagyon ugyanis írva Mózesben, hogy a szent könyvekkel való foglalatosság egyenlő az áldozattal s meg vagyon írva a zsoltároknak az is, hogy nem áldozatokat akar az Ur, de jó cselekedeteket.

A zsidó bölcsek tulnyomó többsége magáévá tette ezt a felfogást.

Sőt olyanok is akadtak, akik úgy fogták fel Jeruzsálem pusztulását, mint Isten ajándékát, Izrael fennmaradásának új zálogát.

Rabbi Osája mondotta:

— Nagy jótéteményben részesítette az Ur Izraelt azzal, hogy fiait szétszórta az egész világon.

Rabbi Eliézer tanítása:

— Izraelnek azért kellett számkivetésbe mennie, hogy a zsidó hitet felvevők száma megsokszorozódjék...

Jirmijahu próféta azt hirdette, hogy „Mavilgiszi alá jógajn, olaj libi davo, megerősödésem gyászomban az, hogy szívem még mindig fáj... A zsidó vallási gyász célja az, hogy a fájdalom écho-ja, a kötelességre való irányítás, a jó utra való megtérés, a szenvedések által való megtisz-

tosággal énekelnek és politikai jelleget kaptak.

Mi nem vitatjuk a német bírósággal elentében, hogy ez nem plágium. Mert mily furcsa rabulisztika is az, hogy miután megállapították a dalról, hogy plágium, mégis — önálló műnek deklarálták annak különleges politikai karaktere miatt.

Mi csak egyet állapítunk meg, hogy az a

rész, amely olyképen szól: „Wenn's Judenblut vom Messer spritzt, dann gehts uns doppelt gut”, ez nem plágium. Ez eredeti! Ez nem régi német szellemi tulajdon. Ez csak az övék. Ez ujnemet, nemzeti szocialista, kampós kereszt. Ez a Harmadik Birodalom fanfarja. Ez nem plágium. Ennél a pontnál nem lehet tréfálni a náccikkal. Mert a zsidók vértől csöpögő késről alkotott fogalmak eredeti, tipikus, felülmulhatatlan hitleri termék.

Nem történt semmi...

Írta: Dr Klein Miksa, ügyvéd, Cluj.

Az orth. Központi Iroda megtartott választói kongresszusáról egy egészen rövid kritikát mondhatunk: *nem történt semmi!* Pedig valószínű, hogy a delegátusok nagyrésze azért gyűlt össze, mert úgy érezték, hogy *tenni kellene valamit.*

Például: azon kellett volna tanácskozni, hogy miképpen lehetne hatni a kormányra, hogy a zsidó hitfelekezethez kijáró kultuszsegélyt ugyanúgy megadja, mint a többi elismert felekezeteknek. Mert szegény számunkra az, hogy dacára a törvény erre vonatkozó paragrafusainak, a bennünket jog szerint megillető kultuszsegély helyett „alamizsnát” akar csak adni, s úgy állította be a kérdést: hogy miért adjon kultuszsegélyt egyházunknak, hiszen a zsidó egyházak gazdagok, nagy büdzsével dolgoznak (például a bucuresti-i, galati stb. hitközségek), de ezenfelül *privilegiumokat* is biztosított azzal, hogy engedi őket gabellát szedni, kultuszadót behajtani stb. Erre való hivatkozással tagadta meg a kormány rabbijainknak, az államsegély (kongrua) kiadását, mert felfogása szerint a zsidó egyházaknak adott privilegiumokból bőségesen fedezhetik a rabbik eltartását és kultuszszükségeiket.

Eljöttek a delegátusok, hogy elpanaszolják azt a súlyos lelki sérelmet, amely őket, illetőleg gyermekeiket érte azzal, hogy az alami iskolák tanestületei, a beiratkozáskor deklarációt követelnek a növendékektől és a szülőktől, hogy irni fognak szombaton és ünnepnapjainkon. Mennyit szenvedett a zsidóság évezredek óta a szombatért és most a tanügyi alsóbb hatóságok lelki-kényszert alkal-

maznak. Angelescu közoktatásügyi miniszter pedig nem akarja reparálni ezt az igazságtalanságot, ezt a törvénytelen sérelmet. Pedig ez a rendelkezés törvénytelen, mert beleütközik az alkotmánytörvénybe, a kisebbségi egyezménybe, mert Romániában biztosítva van a vallásszabadság és ennek szabad gyakorlása. Vagy talán fájdalmas sokaknak látni a zsidóságnak törhetetlen ragaszkodását, szent parancsainkhoz? Vagy talán „bosszút állanak” zsidóságunkon...

Ebben az ügyben sikerült a vezetőséget arra az elhatározásra rábírní, hogy vezető rabbijainkból álló nagy küldöttséggel a legfelsőbb alkotmányos tényezőhöz, Öfelséghez, a királyhoz forduljunk segítségért, kérés alázattal, hogy nyújtsunk védelmet alattvalóinknak a jogfosztással szemben.

Különben csalódás ért mindenkit, aki ezen a kongresszuson résztvett. Ugy vélték a delegátusok közül számosan, hogy most végre alkalom fog nyílani arra, hogy összes egyházi, kulturális és szociális sérelmeinket feltárhatjuk ország-világ előtt és komoly összefogással elkövetnünk mindent, hogy ezek a sérelmek orvosoltassanak. Azt hittük, hogy elfogjuk osztalni a pusztulást takaró látszólagos nyugalmat. Mert a vezetőség nyugalmas álláspontja a pusztulást jelenti. Ezért a kongresszus feladata lett volna felrobbantani ezt a kényelmes, nyugalmas álláspontot, mert ez halálos dermedtséget jelent egész egyházunkra. *Nem takarni kell a bajokat, nem etkendőzni a veszélyeket, hanem változtatni*

tulás, egyszóval: az intő „ajeko” (hol vagy Teremtőm?) kell legyen.

Echóh jövoh bodod... óh, miképpen ül egyedül... óh, miképpen vonta be felhőkbe az Örökkévaló Cionnak leányát, meg, ahogy tovább mondja: Én vagyok az a férlu, aki látta a nyomorúságot, az ő haragjának vesszejével, meg tovább: Emlékezz Örökkévaló, mi történt velünk...

Csupa elégius sóhajítás, amiért elpusztult Jeruzsálem. Az évezredek üldözése az bizonyítja, hogy mindenkor a zsidó lényegét akarták elpusztítani. A kaldeusok a zsidó állami létet akarták elpusztítani. A görög kultúra a lelkeket akarta fertőzni és hellenizálni akarta a zsidóságot a mitológia hálványaiival és az erkölestettség mérgével. Majd jött Róma, ez volt a totális gátlat első megnyilvánulása, ez el akarta pusztítani a zsidó közösséget, de az egyén testi és lelki megnyilatkozását is.

Megvalósult rajtunk idők folyamán mindaz a szenvedés, lelkivivódás, fájdalom és bánat, amelyről a fajchocho szól és ha kérdezzük magunktól, hogy mi lesz ennek vége: akkor úgy érezzük, hogy: *af gam zajs...* És mindezek ellenére, itt vagyunk, élünk, ahogy 700 évvel ezelőtt mondták már II. Frigyes császár is, hogy bennünket ez az „af gam zajs”, az ebben megnyilvánuló remény, várakozás, felülemelkedés a bízalom magas szféráiba tudott fenntartani minden keserves keresztül.

A zsidó történelem eklatánsan bizonyítja, hogy amikor legnagyobb volt a veszély, legközelebb volt a segítség. A kaldeusok idején azt mondotta az Ur: „Nem taszítom el őket”. Amikor Hámán jött, aki nem csupán a közösséget, hanem az egyént is el akarta pusztítani, akkor az Ur mondotta: „Nem pusztítom el őket”. A hellén pogányság és erkölesöt züllesztő sötétségével akarta elönteni, akkor mondotta az Ur: „Nem fogom megszegni szövetségemet velük.” Róma uralma idején, amikor minden jogot eltiportak, akkor is kéznél volt a segítség. A kaldeusok idején jött Chananjo és társai, a vértanuság önfeláldozó férfiai. Hámán idejében tünt fel Mordechaj és Eszter. A hellén áradattal szemben ott volt Simon hacádik és a hasmoneusok. A rettentő Rómával szemben ott volt Rabbi Jehuda Hanasszi és kortársai.

Habakuk próféta mondja: Itt állók a vártán, megállok az őrtonyon, várom mit fog szólni az Ur... így állunk a vártán évezredek óta és várjuk mit szól az Ur hozzánk, hogy segít rettentő bajainkban. Napjainkban, amikor világszerte tombol a gyűlölet, akkor is bízhatunk abban, hogy nem hagy el az Ur bennünket. Amikor már úgy látjuk, hogy nincs menekvés, akkor jön az új zsidó állam, amely kétezer éves sötétség után újra lehetővé teszi, hogy bizzunk a jövőben és talán most következik el a „gajló” sötétsége után a *geula*, az igaz megváltás fényessége...

Kóser

TEJOLTÓ

„SCHWEIZER” márkás

kapható

UFAROM

(volt EGGER & Co.)

vegyészeti gyárnál

CLUJ

rajta békés uton, békés és törvényes eszközökkel. Ennek a kongresszusnak nem csupán „választani” kellett volna, nem jelentéktelen személyi csatározásokhoz adjon keretet, nem az a jelentős, hogy egy, vagy két alelnök legyen és hogy csodarabbinak hívei majorizálják a többieket. Inkább jellemző az a kongresszusra, hogy a nagy vezető hitközségek valóssággal kizárattak a vezetőség köréből és vallási, kulturális és szociális intézményekkel nem rendelkező kis hitközségek, jóra való és jószándéku emberei jutottak oda be, ahova nem valók, mert nem függetlenek, mert nem képviselnek senkit, hanem hűséges kiszolgálói csodarabbijainknak. Csak ez a kérdés volt fontos? Melyek lettek volna a megoldásra való nagy feladatok?

Tud-e, akar-e a kongresszus olyan változtatást előidézni, hogy megszüntesse az ardeali ortodoxia halálos dermedtségét?

Tudja-e olyan módon megmozgatni az ardeali ortodoxiát, hogy veszélyeztetett egyházi autonómiája érdekében minden erőt, minden képességet egybeforrassza és csatornába állítsa a kormány gáncsoló törekvéseivel szemben?

Tud-e az ardeali ortodoxia felszabadulni a szélsőséges chassidizmus fojtogató ölelése és retrográd irányzata alól?

Sajnos, keserű szájjal kellett az összes világi delegátusoknak, sőt sok rabbignak is eltávozni azzal a vallomással a kongresszusról, hogy:

nem történt semmi!

De nem is történhetett semmi változás, semmilyen irányban, mert egyházi és világi vezetők felelősség érzése elakadt a sárban, elakadt a terrorban, amely fojtogatta a lelkeket. A kongresszusról oly szomorú érzéssel, oly lehangolt szívvel távoztak el a delegátusok, hogy aligha sikerül még egyszer összehívni őket. Ez a kongresszus nem volt új élet hajnalhasadása, hanem a pusztulás előszele. Sajnos: *nem történt semmi!*

Perzsaszőnyeget, gyapjufonalakat
bizalommal

Schulhof Emilné-től
vegyen

ORIENT

Szövőiskola Oradea

Sir. Ep. Ciocogaria 14.

Szakszerű szőnyegjavítás!

Állandó tanfolyam!

— Borsecen megnyílt a Hoffmann-féle 14 év óta fennálló szigorúan orth. kóser vendéglő, ahol minden évben több orth. rabbi étkezik, kitűnő konyhával, mérsékelt árkal várja kedves régi és új vendégeit.

A kurdisztáni zsidók helyzete

London. — Az arabok Irakban folytatott zsidóellenes agitációjával kapcsolatosan az Irakkal szomszédos Kurdisztánban jelentősen rosszabbodott a zsidók helyzete. A héber egyetem keleti tanszékének előadója, dr. Walter Fischel a jeruzsálemi egyetemen most fejezte be középzásiai tanulmányutját és utjáról a következőket mondotta a sajtó munkatársainak:

Mig Szíriában 30.000 zsidó él, addig Irakban és Kurdisztánban 115.000, Iranban (Perzsia) 60.000, Afganisztánban 6000. A syriai és mezopotámiai (iraki) zsidók egy zsidó-arab dialektust beszélnek, egy különös arabot, sok héber szóval. A kurd-zsidók viszont arameusul beszélnek, a perzsa és afgán zsidók pedig héber szavakkal kevert perzsa-nyelvet.

Dr. Fischel mult év tavaszán Damaskusba utazott, majd a Rutba oázison keresztül Bagdadba. Onnan a kurdisztáni hegyek között Perzsiába, majd Hamadánba és Teheránba és megállott a perzsa-afgán határon.

Teherán közelében felkereste azt a temetőt, amely ősrégi és az a legenda terjedt róla, hogy a föld alatt össze van kötve Jeruzsálemmel. Hamadánban vannak állítólag Eszter és Mordechaj sírjai, Isphahan mellett pedig Jákob ősapánk unokájának, Sárának sírja, aki Osér felesége volt. Irak területén vannak Jecheszkel, Ezra, Nachum és Jóna próféták sírjai. Kurdisztán nagyon termékeny, vizekben gazdag terület. A kurdok árja származásúak. Zsidó hitközség létesült Mossulban, Kirkukban, Erbilben és más városokban. Amikor dr. Fischel egy Shaklawa nevű faluba ért, ott tudta meg, hogy a hegyek között is élnek zsidók. Magasnövési, büszketartású emberek, elég jelentős számban élnek a hegyek között a bennszülöttek között. Épen egy temetésre érkezett, ahol egy kurd zsidót temettek, akit autószerencsétlenség ért. Csaknem minden faluban élnek zsidók, akiknek egymással semmiféle közösségi, vagy más kapcsolatuk nincsen. Büszkén vallják, hogy az aszsirook közé száműzött tíz törzs közül valók, vallásosak, de sok babona is divik közöttük. Ősrégi kéziratok után kutatott dr. Fischel és talált is, főleg kabbalista tartalmúakat és álomfejtéseket. A városokban sok érdekes kéziratot talált, héber betűs írásokat, amelyek perzsa-zsidó irodalmat foglalnak magukba.

A LENGYEL REPULÓMÉRNÖKÖK HATÁROZATA. (Varsó) — A lengyel légügyi mérnökök ülésén 45 szavazattal 7 ellenében (9-en nem szavaztak) elhatározták, hogy zsidókat nem vesznek fel a tagok közé. Az árjaparagrafus bevezetése ellen többen felszólltak, így tiszták is, de a határozat mégis keresztül ment.

MUSSOLINI FOGADJA A REBELLIS ARABOKAT. (Róma.) A palesztinai legfelsőbb arab komité vezére, Dsemal el Husseini, a mufti barátja Londonban van, hogy ott arab propagandát folytasson. Visszautazásakor meglátogatja Mussolinit.

— **ARADON,** ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

CSEHSZLOVÁK MOZGALOM A NÁCI SZENNYIRODALOM ELLEN. (Prága.) — A „Nátop” című lapban, amely az autonomista diákok lapja, nagy propagandát fejt ki egy talmudellenes brosurának, amely most jelent meg. Mivel már a brosur hirdetése is kimeríti a felekezet elleni izgatás kritériumát, a zsidópárt bratislavai vezetősége interveniált annak elkövetésére érdekében. Az államügyészség megtette a szükséges lépéseket. Megemlítjük még, hogy Hlinka páter lapjának, a „Slovák”-nak június 18-iki számában is nagyon dicsérettel emlékezik meg a brosurá tartalmáról.

EGY ZSIDÓ HAJÓ LÁTOGATÁSA SALONIKIBAN. Julius havában a Civitavecchia-i tengerészeti iskola hajója, a Sara II. meglátogatja Salonikit. Már létesült egy fogadóbizottság, amelynek élén dr. Zwi Koretz főrabbi áll. A bizottság tagjai között vannak a város legelőkelőbb nem-zsidó és zsidó korifeusai is. Többek között Kliris kikötőparancsnok, a helyettes parancsnok, Pyliaros, japán konzul. A „Sara I.” Kirschner házaspárnak ajándéka Párisból és a hajó a Brit Trumpeldor tulajdona. Négy árbócos, 1000 tonnás hajó, amely francia lobogó alatt járja a tengereket. Ötven fiatal zsidó embert képesnek ki tengerészekké Halpern kapitány parancsnoksága alatt.

x Olcsón nyaralhat Bulz községben (Iadvölgy állomás) Silberstein Bernáthnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasúti kedvezmény. Szigorúan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remeji Stána-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthhoz, Bulz, Gara Valea Iadului.

— **UJABB AKCIÓ AZ Ó-TESTAMENTUM ELLEN.** — Berlin. — A német főváros rektorkonferenciáján a hitoktatásra vonatkozólag a következő határozatot hozták. 1. Elemi iskolákban nem lehet az ó-testamentumot tanítani. 2. A zsidóságra vonatkozólag csak a felső két osztályban lehet ismertető oktatást tartani. 3. A tizparancsolat mózesi törvény, amelyet nem szükséges egy német embernek sem tudnia.

AMIKOR NEM HAGYJA EL AZ ANGOLOKAT A „HIDEGVÉR”. (Jeruzsálem) A palesztinai héber sajtó a legélesebben elítéli az angol kormány jelentésének hangját, amellyel a mult évi palesztinai nyugtalanságokat kommentálja. Illetőleg épen azt nehézményezik, hogy nem kommentálja. Nem dicséri a zsidóság rendkívül mérsékelt és meggondolt magatartását és nincs elítélő szava az arab erőszakkal szemben. A „Dawar” szerint a jelentés egy „meglepő dokumentum, amely nyíltan elferdíti a dolgokat és nem tesz egyebet, mint kronológikus sorrendben felsorolja a történeteket”. Mintha úgy állítaná be az ügyet, hogy a zsidók magatartása provokálta volna ki az arab terrort. Az ilyen jelentés rossz fényt vet azokra, akik betérjesztik. A „Haboker” szerint még egyetlen hivatalos írás sem mutatott fel ennyire pro-arab mentalitást.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

— **NAGY FEGYVERRAKTART FEDEZTEK FEL AZ ARABOKNAL.** (Jeruzsálem.) A hebroni rendőrség számos arab házban házkutatást tartott, mert fegyverek után kutattak. 20 fegyvert, 70 revolvért találtak egy helyen, igen sok munióval együtt. Számos arabot letartóztattak.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Sooec hátamögött. Postavámmal szemben. Elsőrangú erdélyi konyha!

— **LEZAJLOTT CERNÁUTIBAN HITKÖZSÉGI VÁLASZTÁS.** — Hetekig tartó előkészület után, július 4-én lezajlott a cernauti hitközségi választás, amelynek eredménye az lett, hogy egyetlen párt sem tudott olyan többséghez jutni, hogy egymaga vállalhatná a hitközség vezetését. Csak két-három pártnak együtt kell összefogni, hogy végleg konszolidálódjék Románia eme egyik legnagyobb és legnépesebb hitközsége. Leadtak összesen 8706 szavazatot, abból dr. Mencer listája kapott 1213 szavazatot, dr. Mayer Ebr. listája 1428-at (9 mandátum az ötvenből), dr. Guthe listája 2315-öt 14 mandátummal, a bundisták listája 1544-et 10 mandátummal, a többi kisebb pártok. Az ottani zsidó lapok szerint számos kétszer szavaztak, mert nem volt teljesen pontos a választói lista, amely 16000 szavazót foglal magába. Sokan tartózkodtak a szavazástól, mert érdektelenséggel viseltetnek hitközségi belpolitika iránt. Hat mandátumot kapott a „vallásosak” listája is. Ardeali viszonylatban a szavazás igen nagy eredményt jelent, mert nálunk a legnagyobb hitközségekben, így Oradeán, Clujon, Satumarában 4-500 ember szavaz le maximum. Viszonylag Cernautiban csaknem 9000-ren.

— **ITELET A CENSTOCHAU-I POLICIAI ROMPERBEN.** — Varsó. — A censtochau-i hadbírószék életfogytiglani fegyházra ítélt Josef Bendrak mézárossegédét, aki Baran Stefan nevű vasúti hordárt agyonlőtte. Ez gyilkosság volt az, ami az ottani súlyos közlésekhez vezetett. A két ember között szóváltás támadt, mert Baran pénzt követelt Bendraktól, hogy tovább ihasson. Bendrak zsidó vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Csak önvédelemből cselekedett és csak azért lőtt rá a támadóra, mert az köveket dobálta és megfenyegette, hogy agyonveri. A tanuvallomások igazolják, hogy kedvezőek voltak a vádlottra nézve. A bíróság között csupán kettő volt zsidó. Az egyik lengyel tanu kijelentette, hogy „Bendrak a világ legbecsületesebb embere”. A rendőri vélemény sem volt kedvezőtlen a vádlottra. Az államügyész halálos ítéletet kért. Vádbeszédében „politikai” motívumokat akart belekeverni, de a bíróság nem fogadta el ezt súlyosbító körülménynek.

Kérjen mindenütt

elsőrangú palesztinai termékeket:

Olajbogyóból készült liszta és izletes SHEMEN ételolajat.

Népszerű SHEMEN-MENORA szappant, amely gyermekek és érzékeny bőrűeknek egyaránt ártalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdószappant - SHEMEN.

SHEMEN-boróvaszappant. Rison-le-Zionban gyártott arany és ezüst **OKAVA-boróvaszappant.**

Romániai főképviselet: **„HERMO” București, B-dul Domniței 3.** Temesváron: **Kaldor Marcel,** Str. Paris 5. Braşovban: **Deutsch Zsigmond,** Str. Sft. Ioan 2.

Vitamindus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog, mandarin és grapefruit **SHARONA-szirupokat** és **edényeket.**

Ramat-Ganban gyártott **PALALU alumínium edényeket.**

Illó és éterikus olajokat, valamint **FRUJAROM-telepszencsákat** — Haifa.

LUCIO acélvattát — Petach-Tikva.

FRUJAROM-féle 100% Vanillinát — Haifa.

ONYA karbonpapírt és Indigót — Tel-Aviv.

Satu-Maren: **Fekete József,** Str. Berthelot 52.

**A tökéletes
fényképező-
gép**

fiataloknak és
öregeknek

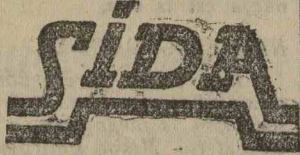
A gép ára
Lei 250

A film 10 felvételre
Lei 32

Minden szaküzletben kapható!

Képviselet:

București 1,
Str. Bărăției 2.

— ZSIDÓÉLET FRANCIAORSZÁG-
BAN. — Páris. — A franciaországi általános
cionisták második konferenciája zajlott le a
napokban Párisban. Elnökölt I. Naiditsch, vi-
szont a kongresszusi választási lista élén
dr Nahum Goldman áll, aki a politikai refe-
rátumot is tartotta. Kivüle még Mirtil lett de-
legátus, aki a franciaországi KKL. biztosa és
dr Rynkind. Uj 12 tagu direktóriumot állí-
tottak össze és választottak meg, akik vezetik
a franciaországi cionista szervezetet. — A pa-
lesztinai kiállítási pavillonban a Wizo befe-
jezte nyári munkarendjét egy ünnepi ülésen.
Elnökölt Pomaret képviselő és Marcel Mirtil.
— Marmorek professzor emlékbizottság július
11-én felkereste Marmorek sirját, aki most
tizennégy éve hunyt el. — A „Club de Fau-
bourg” szabadegyetemen vitaestély volt a
franciaországi zsidók helyzetéről. A zsidó-
ügyet Edmund Fleg referálta, felszólaltak
még Levin és Ferenczy katolikus iró. Anti-
szemita részről Ditta beszélt és heves vita kö-
zepette Léonce Bernheim francia cionista is
beszélt.

x Orth. kóser bodega Bucureștiben.
Str. Carol 7. A főposta mellett. Allandóan
kapható mindenféle husnemű, tejesfélék,
utravalók. Házhöz szállítunk kóser sajtot,
turót, vaját, felvágottakat, főzelékeket, tojást
és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden
igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes
tészták. Telefon. „Bodega Postei”. (A baia-
marei rabbi hechsere.) Gelbstein.

— Néhány érdekes szám a budapesti
izr. hitközség jelentéséből. — Budapest. —
A pesti izr. hitközség 70 oldalas füzetben ki-
adta az 1936. évről szóló jelentését, amely-
ből néhány érdekes számot ragadunk ki.
Több mint 60.000 adófizető tagja van a hit-
községnek, akik közül több mint fele alig 10
pengő adót tud csak fizetni és csak 2800
van olyan, aki 100 pengőnél többet. Szomo-
ru adat az, amely azt bizonyítja, hogy a ma-
gyar főváros zsidósága csökkenőben van.
1930—35 közötti években a halálozások 21
százalékkal haladták meg a születések szá-
mát. Szomoru jelenség az is, hogy míg 20
évvvel ezelőtt a zsidó iskolakötelesek száma
30.407 volt, addig most 17.154-re csökkent,
ami arra enged következtetni, hogy a zsidó
szülőknél 65 százalékkal kisebb a születések
száma, mint a normális. Nagyon gyakori a
vegyes házasság is, amely az elmúlt évben
35 volt, minden 100 házasságkötés közül. A
jelentés közli a zsidókérdéssel kapcsolatosan
két cikket a hitközség elnökének, Stern Sa-
mu udvari tanácsosnak. A belpolitikai kér-
déseken kívül foglalkoznak a palesztinai
kérdéssel is, amelyet különben „rendkívül
fontosnak” tartanak és sajnálják, hogy „cio-
nista testvéreikkel” nem tudtak megegyezni.
A hitközség évi közgyűlését június 20-án
tartották meg, amelyen a felmentvényt meg-
adták a hitközség vezetőségének. A közgyű-
lési felszólalások zömét a cionista vezérfér-
fiak megszólalásai alkották.

— A francia kormány 100.000 frankos
alapítványt létesít a héber egyetem javára.
— Jeruzsálem. — Az itteni francia főkonzul
közölte dr Hugo Bergmannal, az egyetem
rektorával, hogy a francia kormány 100.000
frankos alapítványt létesít a jeruzsálemi
egyetemen azzal a céllal, hogy ott egy fran-
cia tanszéket létesítsenek.

Eredeti közlemény.

Gyomor- és bélbántalmakban szenvedőknek ajánlatos olvasmány...

Békeffy Károly ur Timisoara I. következő le-
velet írja nekünk: „...Kérem sziveskedjék et-
memre még két üveg „Gastro D”-t utánvét mel-
lett küldeni. Az első üveget feleségem vette
használatba és igen jól érzi magát. Évek óta bél-
bántalmak voltak és amióta „Gastro D”-t szed,
semmi fájdalmat nem érez. Én ez év januárjá-
ban egy gyomoroperáción mentem keresztül és
szeretnék egy „Gastro D”-kurát csinálni, mert
néha még érzek bántalmakat a gyomorban...”

A naponta beérkező köszönőlevelek tömege
igazolja, hogy rövid „Gastro D”-kurával a leg-
makacsabb gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbe-
tegedéseknél, valamint görcsök és ideges álma-
lanság eseteiben kitünő eredményeket értek el.

„Gastro D” kapható az ország minden gyógy-
szertárában és drogériájában, vagy postán meg-
rendelhető 150 lej utánvéttel Császár E. gyógy-
szertárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— MÁR HOLLANDIÁBAN IS... — 'Am-
sterdam. — Számos holland lap Th. M. van
der Beugel ismert bankártól cikket közöl,
amelyben tiltakozik A. A. Mussert hollandiai
nemzeti-szocialista vezér vádjai ellen. Többek
közt ezt írja: A holland parlament 50 tagja
között egyetlen zsidó sincsen, öten zsidó anyá-
tól származnak. A felsőház 100 tagja közül 5
zsidó van. A vidéki városok vezetőségének 65
tagja közül négy zsidó és a vidéki városi ta-
nácsok 590 tagja közül 30 zsidó. A husz leg-
nagyobb holland város polgármesterei közül
egyetlen zsidó sincsen. A felsőbb és kisebbrangu
bírók közül, akiknek száma 990, összesen 46
zsidó van. A vezérkarban és admiraltásnál
egyetlen zsidó sincsen. A nagyipari vállalatok
vezetői közül alig van zsidó, az Uni-Lever
koncern 24 igazgatója között 4 zsidó van. A
tőzsde tagok összlétszámában 18 százalék a
zsidó. — A holland sajtóban sincsen zsidó be-
folyás, dacára annak, hogy Mussert mást ál-
lit. A nagy napilapok között egyetlen egynek
van zsidó főszerkesztője, a hivatalos sajtó-
iroda alkalmazottai között egyetlen zsidó sin-
csen.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központ-
jában, Andrásy-ut 43. szám, Modern ké-
nyelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák,
folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb
felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-pansio (Andrásy-ut 43)

Telefon: 12-89-67.

vagy Oradeán: özv. STRASSER IGNÁTNÉ
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

AZ AMERIKAI KATÓLIKUSOK A BOJKOTTMOZGALOMBAN. (New-York.)

— Katolikus templomegyesületek legújabb
csatlakoztak nyíltan a náci bojkottmozgalom
mellé. A legnagyobb new-yorki egyesület,
amely a Szt. Miklós templomhoz tartozik és
6000 tagja van, felhívta tagjai figyelmét,
hogy csatlakozzanak a náci bojkottmozga-
lomhoz.

Comunitatea Izr. Ort. Autonoma din Cluj

BÉRLETI HIRDETMEY

Pályázatot hirdetünk hitközségünknek Cluj,
str. Dubalarilor 4 sz. a levő „Cristal” rituális, gőz-
és kádfürdő bérletére. Ajánlatok beadhatók f. é.
július hó 15-ig a hitközség titkári hivatalában, str.
Dubalarilor 1 sz. alatt. A részletes bérleti feltéte-
lek megtekinthetők ugyanott a hivatalos órák
alatt.

Cluj, 1937 június hó 20-án.

Löffler, titkár.

Weiss Gyula elnök.

Magas-Tátra
STARY-SMOKOVĚC (Ó-Tátraiúred)

Elsőrangú házak, úgy Stary Smokovecen, mint Tatr.
Lesnan. Legmodernebb komfort, kitünő ellátás. — A
pansió árakból elő- és utószézonban 10% engedmény.
Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schreiber Mór, Stary Smokovec CSR.

SCHREIBER

ORTH. PANSIO Tel. 43

TATRA-LESNA

Villa Erika, p. p. Tatr. Lomnica. Tel. 28.

